

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG

BÙI THỊ KIM LIÊN

QUẢN LÝ CÁC DI TÍCH QUỐC GIA
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẮC GIANG,
TỈNH BẮC GIANG

TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA
Khóa 7 (2017- 2019)

Hà Nội, 2020

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC
SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Dương Văn Sáu

Phản biện 1: GS.TS. Lê Hồng Lý

Phản biện 2: PGS.TS. Phạm Văn Dương

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Vào hồi: 14h ngày 24 tháng 12 năm 2019

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

- Thư viện trường ĐHSPT Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Thành phố Bắc Giang là vùng đất có bề dày lịch sử, lưu giữ nhiều truyền thống tốt đẹp trong quá trình dựng nước và giữ nước qua các thời kỳ, góp phần viết lên những trang sử vẻ vang của quê hương, đất nước. Hiện nay, hệ thống DTLSVH trên địa bàn thành phố tương đối phong phú, đa dạng về loại hình, tổng số có 161 di tích, trong đó có 45 di tích được Nhà nước xếp hạng (12 di tích cấp quốc gia, 33 di tích xếp hạng cấp tỉnh) [55]. Trong những năm qua, công tác quản lý DTLSVH cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang có nhiều chuyển biến tích cực. Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác quản lý đối với các di tích quốc gia trên địa bàn thành phố còn bộc lộ một số tồn tại, hạn chế: chưa có chiến lược, quy hoạch dài hạn để bảo tồn, phát huy giá trị di tích; việc phân cấp quản lý và cơ cấu tổ chức bộ máy thực hiện nhiệm vụ quản lý ở các di tích này còn nhiều bất cập, hiệu quả quản lý chưa cao; công tác trùng tu, tôn tạo di tích còn nhiều thiếu sót; di tích vẫn còn hiện tượng bị lấn chiếm đất đai; tình trạng mất cắp di vật, cổ vật còn diễn ra ở một số nơi... Qua đó có thể thấy một trong những nhiệm vụ quan trọng và cấp bách hiện nay là nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quản lý di tích trên địa bàn thành phố Bắc Giang, để di tích ngày càng phát huy được giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. Với những lý do trên học viên đã quyết định chọn đề tài **“Quản lý các di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang, tỉnh Bắc Giang”** làm đề tài luận văn của mình.

2. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Hệ thống di sản văn hóa nói chung, DTLSVH nói riêng luôn là những đề tài thu hút sự quan tâm của nhiều ngành, nhiều cấp, nhiều nhà nghiên cứu khoa học từ Trung ương tới địa phương. Ở thành phố Bắc Giang đã có một số công trình nghiên cứu về hệ thống di tích cấp quốc gia trên địa bàn thành phố theo những góc độ sau:

Hội thảo khoa học *Di sản văn hóa - Từ phủ Lạng Thương đến thành phố Bắc Giang* [40] do Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Bắc Giang phối hợp với UBND thành phố Bắc Giang tổ chức. Hầu hết các tham luận đều đề cập tới nội dung bảo tồn và phát huy giá trị các di tích quốc gia trên địa bàn; quy hoạch, xây dựng Khu di tích lịch sử quốc gia chiến thắng Xương Giang;

Hội thảo khoa học “*Bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa chiến thắng Xương Giang năm 1427*” [37] do Sở VH TTDL Bắc Giang phối hợp với Viện Sử học và UBND thành phố Bắc Giang tổ chức. Nội dung các bài tham luận tập trung làm sáng tỏ thêm ý nghĩa lịch sử của chiến thắng Xương Giang, làm sáng tỏ các giá trị của những di tích gắn với chiến thắng Xương Giang trên đất Bắc Giang.

Hội thảo khoa học “*Danh nhân lịch sử Việp quận công Hoàng Ngũ Phúc*” [38] do Sở VH TTDL Bắc Giang phối hợp với Viện Nghiên cứu Hán Nôm và UBND huyện Yên Dũng tổ chức. Tập kỷ yếu gồm 30 bài tham luận của các nhà nghiên cứu từ Trung ương đến địa phương.

Bên cạnh các công trình nghiên cứu trực tiếp về địa bàn tỉnh Bắc Giang, một số công trình nghiên cứu, các luận văn, luận án tiến sĩ cũng nghiên cứu đến nội dung của công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa.

Ngoài ra tỉnh Bắc Giang và thành phố Bắc Giang cũng đã xuất bản một số sách như:

Di tích Bắc Giang tập 1 [2]. Đây là cuốn sách do Ban Quản lý di tích tỉnh Bắc Giang tái bản năm 2016. *Đền Xương Giang* [33]. Cuốn sách do Phòng Văn hóa và Thông tin thành phố Bắc Giang xuất bản năm 2016. Bảo tàng tỉnh Bắc Giang (2016), *Di sản văn hóa Bắc Giang - Những lễ hội đã bảo tồn và vinh danh* [6], Nxb Văn hóa dân tộc. Năm 2017, Thành ủy Bắc Giang xuất bản cuốn *Lịch sử - Văn hóa thành phố Bắc Giang* [43] với 2 phần và 10 chuyên đề, trong đó chuyên đề 6 (từ trang 127-138) giới thiệu khái quát về 12 di tích lịch sử - văn hóa cấp quốc gia ở thành phố Bắc Giang;

Từ tập hợp và phân tích trên đây cho thấy: chưa có công trình nào nghiên cứu một cách chuyên sâu về công tác quản lý DTLSVH nói chung và di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang nói riêng.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu cơ sở lý thuyết về di sản văn hóa, quản lý di tích và nghiên cứu thực trạng công tác quản lý của các di tích cấp quốc gia để từ đó đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý các di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Hệ thống hóa các cơ sở lý thuyết chung về công tác quản lý và quản lý di tích lịch sử - văn hóa

Đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý và phát huy giá trị các di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang trong thời gian tới.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu công tác quản lý các di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi nội dung nghiên cứu: Luận văn tập trung vào công tác quản lý Nhà nước đối với 12 di tích cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

- Phạm vi không gian: Địa bàn thành phố Bắc Giang, tỉnh Bắc Giang.

- Phạm vi thời gian: Từ năm 2010 đến nay (thời gian tính từ khi Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa có hiệu lực thi hành).

5. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp tổng hợp, phân tích tư liệu, tài liệu; Phương pháp khảo sát, điền dã thực địa; Phương pháp tiếp cận liên ngành: Sử học, Quản lý văn hóa, Bảo tàng, Văn hóa học, Dân tộc học....

6. Những đóng góp của luận văn

Luận văn góp phần làm rõ một số vấn đề lý luận gắn với thực tiễn về hoạt động quản lý, cung cấp một cách nhìn hệ thống, tổng quát về thực trạng công tác quản lý các di tích lịch sử - văn hóa quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang. Đưa ra giải pháp mang tính ứng dụng nhằm tiếp tục nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác quản lý và phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

7. Bộ cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn kết cấu thành 03 chương, cụ thể như sau:

Chương 1: Những vấn đề chung về công tác quản lý di tích và tổng quan về hệ thống di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

Chương 2: Thực trạng công tác quản lý di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

Chương 3: Một số giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ DI TÍCH VÀ TỔNG QUAN VỀ HỆ THỐNG DI TÍCH QUỐC GIA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẮC GIANG

1.1. Một số khái niệm cơ bản

1.1.1. Quản lý

Quản lý là một hoạt động tất yếu, khách quan nảy sinh khi cần có sự nỗ lực của tập thể để hoàn thành mục tiêu chung. Quản lý diễn ra ở mọi khía cạnh trong cuộc sống, từ phạm vi nhỏ đến phạm vi lớn, từ đơn giản đến phức tạp. Đối với xã hội có trình độ phát triển càng cao, yêu cầu quản lý càng lớn và vai trò của quản lý cũng ngày càng trở nên cần thiết hơn.

1.1.2. Di sản văn hóa

Di sản văn hóa chính là thành quả của quá trình đấu tranh dựng nước và giữ nước của các thế hệ người dân Việt Nam qua hàng nghìn năm lịch

sử, phản ánh tiến trình phát triển, thành tựu và khả năng của cả dân tộc. Là minh chứng sống động cho sự vận động, giao thoa và phát triển về mọi mặt của đời sống xã hội, đồng thời phản ánh những đặc trưng cơ bản để làm rõ sự khác nhau giữa dân tộc này với dân tộc khác, giữa quốc gia này với quốc gia khác trong những môi trường, cảnh quan cụ thể của không gian và thời gian.

1.1.3. Di tích lịch sử - văn hóa

Tác giả nhận thấy có nhiều khái niệm khác nhau về DTLSVH, nhưng các khái niệm đó đều có chung một nội dung: DTLSVH là những không gian vật chất cụ thể, khách quan, trong đó có chứa đựng các giá trị điển hình của lịch sử, do tập thể hoặc cá nhân sáng tạo ra trong lịch sử để lại. Soi chiếu vào nội dung nghiên cứu của luận văn là quản lý DTLSVH cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang để hiểu rõ hơn nội hàm khái niệm di tích và các hình thức phân loại di tích có ý nghĩa quan trọng nhằm xác định sự quản lý của các cơ quan chức năng cho từng loại hình di tích cụ thể.

1.1.4. Di tích quốc gia

Được quy định rõ tại Khoản 2, Điều 29 của Luật Di sản văn hóa năm 2001, được sửa đổi, bổ sung năm 2009.

1.1.5. Quản lý di tích lịch sử - văn hóa

Có thể khái quát và đưa ra một khái niệm về quản lý DTLSVH như sau: *Quản lý DTLSVH là quá trình cơ quan quản lý nhà nước xây dựng và ban hành các văn bản quy phạm pháp luật nhằm định hướng, điều chỉnh hoạt động các tổ chức trong việc bảo tồn, gìn giữ, tổ chức lập hồ sơ, xếp hạng và xác định giá trị, cơ sở pháp lý; đồng thời phát huy giá trị DTLSVH theo hướng tích cực, mang lại lợi ích lâu dài cho cộng đồng dân cư - chủ thể của giá trị văn hóa đó.*

1.2. Cơ sở pháp lý của công tác quản lý di tích

Các văn bản pháp lý trong lĩnh vực quản lý DSVH được Nhà nước và UBND tỉnh Bắc Giang ban hành là cơ sở để chính quyền và nhân dân

thành phố Bắc Giang thực hiện có hiệu quả công tác quản lý DTLSVH trên địa bàn, góp phần vào việc bảo lưu các giá trị văn hoá dân gian đặc sắc của quê hương.

1.3. Nội dung quản lý nhà nước về di tích lịch sử - văn hóa

Nội dung quản lý nhà nước về DSVH được đề cập cụ thể tại Điều 54, Điều 55, Mục 1, Chương V của Luật DSVH do Quốc hội nước CHXH chủ nghĩa Việt Nam ban hành ban hành năm 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009. Trên cơ sở nghiên cứu 08 nội dung quản lý nhà nước về DSVH mà Luật Di sản văn hóa đã nêu ra, học viên đưa ra khung nghiên cứu đối với hoạt động quản lý nhà nước về DTLSVH cấp quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang như sau: 1/Công tác chỉ đạo và tổ chức thực hiện các văn bản về quản lý di tích quốc gia; 2/Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về quản lý di tích; 3/Tổ chức thực hiện các hoạt động nghiệp vụ nhằm bảo tồn và phát huy giá trị các di tích quốc gia; 4/Đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn cho nguồn nhân lực quản lý di tích; 5/Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực để bảo tồn và phát huy giá trị di tích; 6/Công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm và thi đua khen thưởng.

1.4. Tình hình chung về hệ thống di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang

1.4.1. Khái quát về thành phố Bắc Giang

1.4.1.1. Vị trí địa lý

Với vị trí thuận lợi về giao thông, cách thủ đô Hà Nội 50 km về phía Bắc, ở vị trí trung lộ trên tuyến giao thông huyết mạch chiến lược (gồm đường bộ, đường sắt liên vận quốc tế) nối Thủ đô Hà Nội với thành phố Lạng Sơn và cửa khẩu quốc tế Đồng Đăng. Được xác định là vị trí đầu mối giao thông cấp liên vùng quan trọng [58].

1.4.1.2. Những thay đổi hành chính của thành phố Bắc Giang trong lịch sử

Từ năm 1997, sau khi chia tách tỉnh Hà Bắc thành 2 tỉnh (Bắc Giang và Bắc Ninh), thị xã Bắc Giang vẫn là tỉnh lỵ của tỉnh Bắc Giang. Cùng với

những thành tựu chung của cả nước và tỉnh trong thời kỳ đổi mới, thị xã Bắc Giang đã có những bước phát triển nhanh về mọi mặt, xứng đáng là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hoá, khoa học, kỹ thuật của tỉnh và là một trong những trung tâm chuyên ngành cấp vùng. Tháng 12 năm 2003, thị xã Bắc Giang đã được công nhận là đô thị loại III và tháng 6 năm 2005 Chính phủ có Nghị định thành lập thành phố Bắc Giang thuộc tỉnh Bắc Giang; năm 2010 được mở rộng địa giới hành chính, sáp nhập 05 xã của 02 huyện Yên Dũng và Lạng Giang về thành phố, mở ra điều kiện mới cho phát triển và nâng cấp đô thị [58].

1.4.1.3. Cư dân

Dân cư thành phố gồm nhiều dân tộc anh em (Kinh, Tày, Thái, Hoa, Mường, Nùng, Sán...) trong đó người Kinh chiếm đại đa số. Cùng với sự phát triển của đô thị, dân số ở thành phố Bắc Giang cũng không ngừng phát triển. Tính đến năm 2015, thành phố Bắc Giang có 180.000 người [42].

1.4.1.4. Đặc điểm kinh tế - xã hội

Với lợi thế về vị trí địa lý, đầu mối giao thông liên vùng, thương mại - dịch vụ thành phố liên tục phát triển và thu hút nhiều thành phần kinh tế tham gia. Hoạt động Tài chính - Ngân hàng và một số ngành dịch vụ: Giao thông - vận tải, bưu chính - viễn thông, các dịch vụ phục vụ phát triển công nghiệp - tiểu thủ công nghiệp, nông nghiệp... ngày càng phát triển, đáp ứng nhu cầu của nhân dân.

1.4.1.5. Đặc điểm lịch sử và văn hóa

Trong quá trình hình thành và phát triển, trải qua quá trình lịch sử lâu dài, người dân thành phố Bắc Giang đã vun đắp nên nhiều truyền thống quý báu như truyền thống cần cù, chịu khó trong lao động sản xuất, truyền thống hiếu học, truyền thống yêu nước thương võ trong kháng chiến chống ngoại xâm. Đời sống văn hóa tâm linh của người dân thành phố Bắc Giang khá phong phú, hầu hết cư dân thành phố theo đạo Phật và có tục thờ cúng tổ tiên, thờ thành hoàng với nhiều chùa, đình, đền.

1.4.2. Khái quát về hệ thống di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Thành phố Bắc Giang là vùng đất có bề dày lịch sử, nơi lưu giữ nhiều truyền thống tốt đẹp trong quá trình dựng nước và giữ nước qua các thời kỳ, góp phần viết lên những trang sử vẻ vang của quê hương, đất nước. Những truyền thống tốt đẹp đó được kết tinh, ghi dấu đậm nét trong vốn di sản văn hóa, trong các di tích lịch sử - văn hóa, các công trình kiến trúc nghệ thuật mà bao thế hệ đã qua vẫn luôn ý thức bảo tồn, giữ gìn tới ngày nay.

1.4.2.1. Số lượng và loại hình di tích

** Số lượng di tích*

Theo Báo cáo của UBND thành phố năm 2019, trên địa bàn thành phố Bắc Giang có 161 di tích gồm: 40 ngôi đình, 42 ngôi chùa, 21 ngôi đền, 17 nghè, 12 miếu, 8 diêm, 6 nhà thờ và 15 di tích khác. Trong số các di tích trên, tính đến hết năm 2018, đã có 45 di tích được xếp hạng, trong đó 12 di tích xếp hạng quốc gia; 33 di tích xếp hạng cấp tỉnh; 01 bảo vật quốc gia [55].

** Loại hình di tích*

Hệ thống di tích quốc gia ở thành phố Bắc Giang gồm có nhiều loại hình, gồm: 03 di tích chùa, 03 di tích đình, 02 di tích địa diêm, 01 di tích đền, 02 di tích đền thờ và lăng mộ, 01 di tích nghè [55].

Loại hình di tích lịch sử (gồm di tích lưu niệm sự kiện và di tích lưu niệm danh nhân): Trong tổng số 12 di tích được xếp hạng quốc gia trên địa bàn, thành phố Bắc Giang có 06 di tích thuộc loại hình di tích lịch sử (chiếm 50%) [55].

Loại hình di tích kiến trúc nghệ thuật: Trong hệ thống di tích quốc gia ở thành phố Bắc Giang có 06 di tích được xếp hạng di tích kiến trúc nghệ thuật (chiếm 50%).

1.4.2.2. Hiện trạng và tình trạng sở hữu các di tích quốc gia

Hiện trạng các di tích quốc gia

Qua kết quả phân loại, thống kê do Bảo tàng tỉnh Bắc Giang cung cấp về các DTLSVH đã xếp hạng quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang có

thể nhận thấy loại hình di tích phản ánh về lĩnh vực tôn giáo, tín ngưỡng chiếm số lượng lớn. Chúng ta có thể phân loại tình trạng di tích xếp hạng quốc gia ở địa bàn này theo các mức độ sau:

Nhóm 1: Loại di tích trong tình trạng còn tốt: gồm 08 di tích (chiếm khoảng 66,6% tổng số di tích xếp hạng quốc gia toàn thành phố) [55].

Nhóm 2: Loại di tích có biểu hiện xuống cấp: Loại di tích này có khoảng 04 di tích (chiếm 33,4% tổng số di tích xếp hạng quốc gia trên toàn thành phố) [55].

Tình trạng sở hữu các di tích quốc gia

Qua quá trình khảo sát thực tế cho thấy ở thành phố Bắc Giang, 10/12 di tích quốc gia thuộc quyền sở hữu tập thể/cộng đồng; 02 di tích thuộc sở hữu Nhà nước:

1.5. Vai trò công tác quản lý di tích quốc gia trong đời sống xã hội trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Hệ thống di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang còn tồn tại đến ngày nay là nguồn sử liệu quý giá minh chứng cho lịch sử hình thành và phát triển của vùng đất văn hiến. Đồng thời các di tích này có vai trò vô cùng quan trọng trong đời sống văn hóa tinh thần của cộng đồng dân cư theo suốt chiều dài lịch sử. Công tác quản lý di tích đã góp phần giáo dục truyền thống lịch sử văn hóa, hướng đến các thế hệ trẻ, biết rằng nơi đây chính là cội nguồn tạo nên một sự đoàn kết, hướng con người đến những điều thiện, tiếp thêm sức mạnh và niềm tin cho cộng đồng hăng say lao động sản xuất.

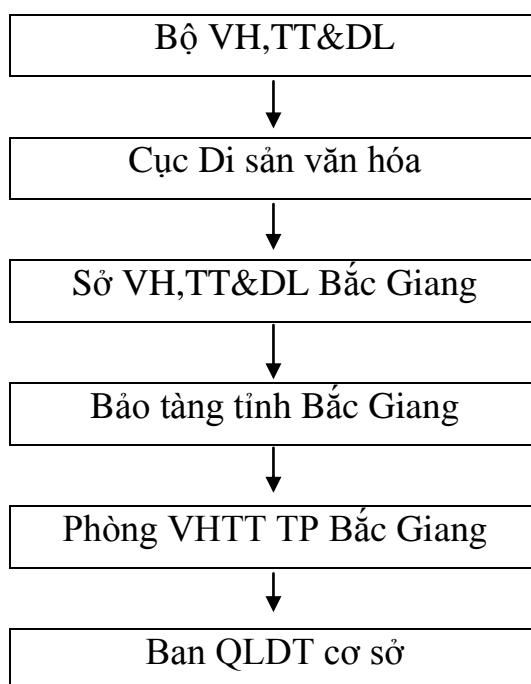
Tiểu kết

Chương 2

THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ CÁC DI TÍCH QUỐC GIA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẮC GIANG

2.1. Cơ cấu, chức năng của hệ thống tổ chức quản lý di tích quốc gia

Bộ máy quản lý nhà nước về ngành VH,TT&DL được tổ chức và hoạt động theo tuyến ngành dọc như sau:

Sơ đồ 2.1. Mô hình quản lý di tích quốc gia ở thành phố Bắc Giang

2.1.1. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Vị trí và chức năng (Theo Nghị định số 76/2013/NĐ-CP, ngày 16/07/2013): Bộ VHTTDL là cơ quan của Chính phủ, thực hiện chức năng quản lý nhà nước về văn hoá, gia đình, thể dục, thể thao và du lịch trong phạm vi cả nước; quản lý nhà nước các dịch vụ công thuộc lĩnh vực văn hoá, gia đình, thể dục, thể thao và du lịch theo quy định của pháp luật.

2.1.2. Cục Di sản văn hóa

Cục Di sản văn hoá là cơ quan của Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch có chức năng tham mưu giúp Bộ trưởng thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về di sản văn hoá. Nhiệm vụ, quyền hạn của Cục di sản được quy định tại Quyết định số 3356/QĐ-BVHTTDL ngày 20/09/2017 của Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

2.1.3. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch

Là cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân tỉnh, có chức năng tham mưu, giúp Ủy ban nhân cấp tỉnh thực hiện quản lý Nhà nước về: văn

hóa, gia đình, thể dục, thể thao, du lịch và quảng cáo (trừ quảng cáo trên báo chí, mạng thông tin máy tính và xuất bản phẩm) ở địa phương, các dịch vụ công thuộc lĩnh vực quản lý của Sở và thực hiện một số nhiệm vụ, quyền hạn theo sự ủy quyền của Ủy ban nhân dân tỉnh và theo quy định của pháp luật.

2.1.3.1. Phòng Quản lý di sản

Là cơ quan tham mưu giúp Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thực hiện quyền quản lý nhà nước về di sản văn hóa; các hoạt động về lễ hội, văn hóa dân tộc và các dịch vụ công thuộc lĩnh vực di sản văn hóa .

2.1.3.2. Bảo tàng tỉnh Bắc Giang

Bảo tàng tỉnh Bắc Giang là đơn vị sự nghiệp có tư cách pháp nhân, có con dấu và tài khoản riêng theo quy định của pháp luật. Đơn vị có chức năng thực hiện quản lý nhà nước và các hoạt động nghiệp vụ về công tác sưu tầm, bảo quản, nghiên cứu, trưng bày, giới thiệu di sản văn hóa... nhằm phục vụ nhu cầu nghiên cứu, học tập, tham quan và hưởng thụ văn hóa của nhân dân các dân tộc trong tỉnh và khách tham quan du lịch. Thực hiện nghiên cứu, tuyên truyền về di sản văn hóa vật thể và phi vật thể; bảo quản, tu bổ, phục hồi và phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh theo quy định của pháp luật.

2.1.4. Phòng Văn hóa và Thông tin thành phố Bắc Giang

Phòng VH&TT là cơ quan chuyên môn thuộc UBND thành phố; thực hiện chức năng tham mưu, giúp UBND thành phố quản lý nhà nước về: Văn hoá, gia đình, thể dục, thể thao, du lịch, quảng cáo, báo chí, xuất bản, bưu chính, viễn thông, công nghệ thông tin, phát thanh truyền hình, thông tin cơ sở, thông tin đối ngoại và hạ tầng thông tin trên địa bàn; thực hiện một số nhiệm vụ, quyền hạn theo sự ủy quyền của UBND thành phố và theo quy định của pháp luật.

2.1.5. Ban Quản lý di tích cơ sở (Ban QLDT)

Ban Quản lý di tích cơ sở ở các xã/phường có di tích được nhà nước xếp hạng, do UBND cấp có thẩm quyền thành lập. Ban QLDT cấp phường,

xã hoạt động theo chế độ kiêm nhiệm, không hưởng lương từ ngân sách nhà nước.

2.2. Cơ chế phối hợp giữa cơ quan quản lý di tích và cộng đồng trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Cơ chế phối hợp để quản lý hệ thống di tích xếp hạng quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang được thực hiện dựa trên quy định tại “Chỉ thị số 06/CT-UBND, ngày 12/9/2014 của Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Giang về việc tăng cường các biện pháp quản lý di tích và các hoạt động bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích”, theo đó việc quản lý hệ thống di tích này được tổ chức theo cấp hành chính, theo chiều dọc từ tỉnh xuống cấp huyện/thành phố, xã, thôn/tổ dân phố.

2.3. Vai trò của cộng đồng trong công tác quản lý di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang

Hầu hết các di tích ở nước ta được phân bố trong khu dân cư, nên chịu tác động rất lớn của cộng đồng xung quanh. Tuy nhiên, đây lại là yếu tố để di tích tồn tại và phát huy giá trị trong cuộc sống cộng đồng bởi đây chính là những chủ sở hữu di tích và chủ thể sáng tạo văn hóa, họ có ý thức giữ gìn, bảo vệ di tích dưới nhiều hình thức. Phát huy vai trò của cộng đồng sẽ đem lại những kết quả đáng kể trong bảo vệ, phát huy giá trị di tích. Tóm lại, bảo tồn di sản dựa vào cộng đồng dân cư bản địa trên cơ sở đem lại lợi ích cho người dân từ chính di sản mà họ đang sống cùng, đang bảo vệ, đó là cách làm hữu ích và bền vững nhất từ trước tới nay.

2.4. Thực trạng công tác quản lý các di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang

2.4.1. Công tác chỉ đạo và tổ chức thực hiện các văn bản về quản lý di tích quốc gia

Sau khi Luật Di sản văn hóa được ban hành và có hiệu lực thi hành, tỉnh Bắc Giang đã cụ thể hóa thành một số cơ chế chính sách về quản lý và phát huy giá trị các di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn tỉnh, trong đó có những cơ chế về quản lý và phát huy giá trị di tích quốc gia, cụ thể là: Chỉ

thị số 07/CT-CT ngày 21/6/2001 của Chủ tịch UBND tỉnh về việc tăng cường bảo vệ di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh; Chỉ thị số 06/CT-UBND ngày 12/9/2014 của Chủ tịch UBND tỉnh về tăng cường công tác quản lý di tích; Quyết định số 32/2018/QĐ-UBND ngày 13/12/2018 của UBND tỉnh ban hành về quy định phân cấp và trách nhiệm quản lý di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh; công trình tín ngưỡng tôn giáo có tiềm năng phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Bắc Giang.

2.4.2. Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về quản lý di tích

Trong những năm qua công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về DTLSVH luôn được các cấp ủy Đảng, chính quyền, mặt trận tổ quốc và các đoàn thể nhân dân từ cấp thành phố đến các cơ sở quan tâm triển khai thực hiện như: Luật DSVH năm 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009, các văn bản của Chính phủ, Bộ VH,TT&DL, UBND tỉnh...

2.4.3. Tổ chức thực hiện các hoạt động nghiệp vụ nhằm bảo tồn và phát huy giá trị các di tích quốc gia

2.4.3.1. Công tác sưu tầm kiểm kê, lập hồ sơ khoa học

Nhằm xác định rõ giá trị của các di tích quốc gia để có các giải pháp, chính sách phù hợp trong công tác quản lý, bảo tồn và phát huy hiệu quả các di sản văn hóa trên địa bàn, UBND thành phố ban hành Kế hoạch số 58/KH-UBND ngày 02/5/2013 về “Điều tra, kiểm kê, đánh giá thực trạng các loại hình di tích lịch sử - văn hóa trên địa bàn thành phố Bắc Giang”, trong đó có các di tích quốc gia.

2.4.3.2. Công tác tu bổ, tôn tạo di tích

Mục tiêu đầu tiên của công tác tu bổ, tôn tạo là nhằm duy trì được tuổi thọ và bảo lưu được tối đa các yếu tố gốc cấu thành di tích.

Để đảm bảo công tác đầu tư chống xuống cấp cho các hạng mục của di tích được thiết thực và đạt hiệu quả cao, UBND thành phố đã chỉ đạo ngành VH TT, Tài chính - Kế hoạch, UBND các phường/xã nơi có di tích tổ chức

khảo sát, đánh giá hiện trạng các di tích để đảm bảo công tác đầu tư chống xuống cấp cho di tích. Căn cứ theo giá trị của di tích, mức độ xuống cấp và quy mô tu bổ, tôn tạo của mỗi di tích, Phòng VH,TT thành phố xây dựng tờ trình về việc xin hỗ trợ kinh phí tu bổ, tôn tạo, chống xuống cấp di tích.

2.4.3.2. Công tác tuyên truyền, quảng bá phát huy giá trị di tích

Trong thời gian qua, cấp ủy, chính quyền thành phố tập trung chỉ đạo đẩy mạnh việc tuyên truyền, quảng bá những giá trị lịch sử, văn hóa của các di tích quốc gia trên các phương tiện thông tin đại chúng, mạng xã hội; tuyên truyền trực quan; ấn phẩm, sách báo, tờ gấp, hội thảo... Lắp đặt 01 pano tấm lớn quảng bá khu di tích quốc gia chiến thắng Xương Giang tại tuyến đường tâm linh Tây Yên Tử. Các địa phương có di tích quốc gia đều lắp đặt bảng giới thiệu di tích, biển chỉ dẫn, sơ đồ và nội quy di tích để giúp khách du lịch hiểu về nguồn gốc cũng như giá trị lịch sử, giá trị nghệ thuật của di tích quốc gia trên địa bàn.

2.4.3.3. Công tác quản lý lễ hội gắn liền với các di tích

Trên địa bàn thành phố có 12 di tích quốc gia, nhìn chung qua năm bắt, các lễ hội đã tổ chức đều đúng hướng dẫn về quy trình, thủ tục, đảm bảo nghi thức truyền thống. Công tác an ninh trật tự cơ bản được đảm bảo tốt, vấn đề vệ sinh môi trường tại các lễ hội được cải thiện... tại lễ hội có nhiều hình thức văn minh hơn.

2.4.4. Đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn cho nguồn nhân lực quản lý di tích

Trong những năm qua, tỉnh Bắc Giang rất coi trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ làm công tác văn hoá, thể thao và du lịch từ tỉnh tới cơ sở. Đối với Ban QLDT cấp phường/xã và người trông coi di tích dù không được đào tạo đúng bài bản về công tác quản lý di tích nhưng về cơ bản đều được trang bị kiến thức chuyên môn nghiệp vụ do Phòng VH,TT thành phố cử đi dự các lớp tập huấn chuyên môn về quản lý DTLSVH do Bảo tàng tỉnh và Sở VH,TT&DL tổ chức. .

2.4.5. Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực để bảo tồn và phát huy

giá trị di tích

Hiện nay, nguồn lực cho việc bảo vệ, tôn tạo và phát huy giá trị di tích ở thành phố Bắc Giang thường tập trung vào ba nguồn lực chủ yếu, đó là: Kinh phí từ ngân sách Nhà nước; kinh phí do nhân dân đóng góp; nguồn thu từ các hoạt động phát huy giá trị di tích. Ba nguồn lực này đã có những đóng góp rất hiệu quả cho công tác quản lý, tu bổ và tôn tạo di tích.

Theo thống kê của Phòng VH&TT thành phố Bắc Giang, số tiền từ nguồn XHH trong giai đoạn từ năm 2010 đến nay dành cho công tác tu bổ, tôn tạo các DTLSVH quốc gia trên địa bàn thành phố thu được là 42.006.502.000^d (*Bốn mươi hai tỷ không trăm không sáu triệu năm trăm linh hai nghìn đồng*).

Có thể khẳng định rằng vai trò và trách nhiệm của cộng đồng nhân dân địa phương trong việc đóng góp tu bổ, tôn tạo di tích là rất lớn.

2.4.6. Công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm và thi đua khen thưởng

2.4.6.1. Hoạt động thanh tra, kiểm tra

Công tác thanh tra, kiểm tra công tác quản lý di tích nói chung và di tích quốc gia nói riêng trên địa bàn thành phố luôn được Sở VH&TT&DL, UBND thành phố quan tâm chỉ đạo. Hàng năm, Thanh tra Sở VH&TT&DL phối hợp với Phòng Quản lý di sản xây dựng Kế hoạch thanh tra, kiểm tra các di tích quốc gia trên địa bàn. Công tác thanh, kiểm tra được thực hiện theo đúng quy trình đúng nội dung kiểm tra.

2.4.6.2. Thi đua khen thưởng

Hàng năm, trên cơ sở nắm bắt thực tế và đề xuất của các BQL di tích phường, xã, Phòng Văn hóa và Thông tin tham mưu, đề xuất với Hội đồng thi đua khen thưởng thành phố có Quyết định khen thưởng các tập thể, cá nhân có thành tích trong việc quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích và tổ chức lễ hội trong dịp tổng kết công tác thi đua khen thưởng của thành phố.

2.5. Đánh giá về công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang

2.5.1. Ưu điểm

Về cơ bản, công tác quản lý DTLSVH trên địa bàn thành phố có một số điểm nổi bật sau:

Thứ nhất, Tỉnh Bắc Giang cũng như UBND thành phố Bắc Giang ban hành nhiều văn bản pháp lý và văn bản chỉ đạo điều hành liên quan tới việc bảo vệ và phát huy giá trị di tích....

Thứ hai, Hoạt động của hệ thống cơ quan quản lý di tích từ tỉnh đến cơ sở đã có sự gắn kết và thực hiện có hiệu quả công tác quản lý DTLSVH theo quy định của Luật DSVH. 100% các di tích được xếp hạng đã thành lập Ban QLDT cấp cơ sở. Công tác xã hội hóa tu bổ, tôn tạo di tích được thực hiện tốt.

Thứ ba, Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật và phát huy giá trị di tích đã góp phần nâng cao nhận thức, nâng cao đời sống văn hóa tinh thần cho nhân dân và đóng góp tích cực vào việc thực hiện mục tiêu tuyên truyền, quảng bá giá trị di sản văn hóa của thành phố với công chúng trong và ngoài nước.

Thứ tư, Phòng VH&TT thành phố thường xuyên kiểm tra, theo dõi, tham mưu các văn bản quản lý nhà nước trong lĩnh vực quản lý DTLSVH một cách kịp thời, chất lượng và hiệu quả, đồng thời có những chỉ đạo và góp ý kiến kịp thời trong hoạt động tu bổ, tôn tạo di tích.

Thứ năm: Đội ngũ cán bộ làm công tác quản lý bảo tồn di tích lịch sử từ thành phố tới phường/xã được kiện toàn kịp thời, cơ bản đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

Thứ sáu, Cơ quan quản lý di tích thường xuyên tổ chức các đợt thanh, kiểm tra, phát hiện kịp thời các hành vi vi phạm di tích.;

2.5.2. Một số hạn chế

Bên cạnh những kết quả tích cực đã đạt được, công tác quản lý bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị các DTLSVH trên địa bàn thành phố Bắc Giang còn một số hạn chế sau:

2.5.2.1. Hạn chế về nhận thức

2.5.2.2. Hạn chế của cơ quan quản lý nhà nước

2.5.2.3. Hạn chế về công tác tu bổ, tôn tạo

2.5.2.4. Hạn chế của đội ngũ cán bộ làm công tác chuyên môn và cán bộ quản lý

Tiểu kết

Chương 3

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ CÁC DI TÍCH QUỐC GIA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ BẮC GIANG

3.1. Những yếu tố tác động đến công tác quản lý di tích ở Bắc Giang hiện nay

Những kết quả và thành tựu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa của thành phố Bắc Giang đã và đang có sự tác động sâu sắc và mạnh mẽ đối với việc bảo tồn và phát huy giá trị các di tích được xếp hạng là di tích quốc gia đặc biệt của địa phương

3.1.1 Tác động tích cực

Văn hóa thành phố Bắc Giang phong phú, đa dạng, với hơn 165 di tích trải khắp toàn thành phố, trong đó 45 di tích đã được xếp hạng, với 12 di tích cấp quốc gia và 33 di tích cấp tỉnh tiêu biểu như: Di tích Quốc gia địa điểm chiến thắng Xương Giang; Đình Vĩnh Ninh,...

Song song với việc phát triển kinh tế - xã hội, cấp ủy, chính quyền từ thành phố tới phường, xã đặc biệt quan tâm đến phát triển văn hóa, nhiều chương trình, đề án, kế hoạch về phát triển đời sống văn hóa, xây dựng nếp sống văn minh đô thị được ban hành và tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả.

3.1.2 Tác động tiêu cực

Thực tế trên, với tốc độ phát triển nhanh chóng của sự nghiệp công nghiệp hóa, xây dựng nông thôn mới của thành phố Bắc Giang với mục

tiêu đưa Bắc Giang trở thành thành phố đô thị loại I vào năm 2020 đã đặt ra rất nhiều nguy cơ đối với các di tích lịch sử - văn hóa nói chung, các di tích quốc gia nói riêng trước tình trạng bị xâm hại về di tích, đất đai và môi trường cảnh quan.

3.2. Căn cứ để đưa ra các giải pháp về tăng cường công tác quản lý các di tích quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang

3.2.1. Căn cứ vào chủ trương của Đảng và Nhà nước

3.2.2. Căn cứ của tỉnh và thành phố Bắc Giang

3.3. Đề xuất các nhóm giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý di tích các quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang

3.3.1. Nhóm giải pháp về tăng cường công tác quản lý và ban hành cơ chế, chính sách

3.3.1.1. Nâng cao chất lượng công tác chỉ đạo, ban hành văn bản và trách nhiệm trong quản lý di tích

Trước thực trạng hiện nay, việc tăng cường trách nhiệm cho các cơ quan quản lý DTLSVH ở thành phố Bắc Giang là vấn đề đặt ra trước mắt; trước hết cần đổi mới phương pháp quản lý, nâng cao năng lực hướng dẫn, tổ chức và kiểm tra hoạt động DTLSVH của các cơ quan quản lý và nghiệp vụ văn hoá; phân cấp rõ ràng và trách nhiệm và thẩm quyền của các cấp; thực hiện các bước tiến rõ rệt về cải cách hành chính trên lĩnh vực di sản văn hoá. Đồng thời phát huy vai trò phản biện xã hội đối với công tác quản lý DTLSVH.

3.3.1.2. Xây dựng cơ chế chính sách và thu hút đầu tư

Nhà nước, cụ thể là Chính phủ cần có những cơ chế chính sách riêng cho việc quản lý và sử dụng các di tích quốc gia. Có như vậy mới tương xứng với loại hình xếp hạng của di tích. Trên cơ sở những chủ trương, cơ chế chính sách mang tính chất nguyên tắc và định hướng, các địa phương căn cứ vào đó để cụ thể hóa thành những chủ trương và giải pháp phù hợp nhằm quản lý và phát huy có hiệu quả giá trị của di tích.

Cần nghiên cứu để xây dựng chính sách quản lý và sử dụng các nguồn tài chính tại các di tích (tiền công đức, tiền tài trợ, tiền kinh doanh dịch

vụ...) theo hướng sử dụng cho việc tái đầu tư đối với việc bảo vệ, phát huy giá trị di tích, cần được thực hiện trên nguyên tắc minh bạch, công khai, khoa học, có hiệu quả.

3.3.1.3. Tăng cường xã hội hóa trong bảo tồn và phát huy giá trị di tích

Xã hội hóa các hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị di tích được hiểu là xây dựng trách nhiệm của cộng đồng tự nguyện tham gia vào việc tạo lập và cải thiện môi trường kinh tế, xã hội lành mạnh và thuận lợi cho phát triển kinh tế cũng như các hoạt động bảo tồn di tích. Nhờ thế, chúng ta có thể thu hút các nguồn lực, các thành phần kinh tế, tổ chức, cá nhân ở trong và ngoài tỉnh tham gia vào công tác bảo tồn bền vững hệ thống di tích quốc gia trên địa bàn thành phố nhằm làm thỏa mãn nhu cầu sinh hoạt văn hóa tâm linh của cộng đồng dân cư ở địa phương.

3.3.1.4. Công tác thanh tra, kiểm tra xử lý vi phạm và khen thưởng

Để công tác thanh/kiểm tra đạt được hiệu quả hơn nữa, trong thời gian tới, Phòng VH&TT thành phố Bắc Giang cần chú ý những vấn đề sau:

Xây dựng kế hoạch cụ thể về thanh tra, kiểm tra ngắn, dài hạn tại các di tích quốc gia một cách thường xuyên trong việc chấp hành thực hiện theo Luật DSVH...

Thường xuyên tổ chức thanh tra, kiểm tra định kỳ hoặc đột xuất các di tích lịch sử để phát hiện sớm những sai phạm và có biện pháp xử lý kịp thời. Xây dựng mạng lưới cộng đồng, đề cao vai trò của Ban Thanh tra nhân dân cấp phường/xã.

Công tác xử lý vi phạm di tích: Trong thời gian tới, cơ quan QLDT thành phố cần tăng cường công tác xử lý vi phạm di tích với những giải pháp sau: Đẩy mạnh công tác chống xâm phạm di tích, phát huy tính chủ động của UBND các phường/xã, Xây dựng kế hoạch dài hạn về giải tỏa xâm phạm di tích gắn với các chương trình phát triển KT - XH trên địa bàn các phường/xã trong trên địa bàn thành phố. Trong việc xử lý vi phạm cần phải có sự phối hợp đồng bộ của nhiều ngành trong đó cần xác định chính quyền địa phương tại di tích có vai trò quan trọng.

Công tác khen thưởng trong việc bảo tồn phát huy giá trị di tích: Việc xây dựng Quy chế khen thưởng có thể dựa trên Luật DSVH và các hình thức khen thưởng của Nhà nước như: Khen thưởng thành tích đối với những cá nhân, tổ chức có thành tích xuất sắc trong hoạt động bảo tồn DTLSVH; Khen thưởng đột xuất cho các hình thức giao nộp di vật cổ vật thuộc di tích, đóng góp tiền của, hiện vật có giá trị lớn cho DTLSVH.

3.3.2. Nhóm giải pháp về cơ cấu tổ chức bộ máy và đào tạo bồi dưỡng nâng cao chất lượng nguồn nhân lực

3.3.2.1. Kiện toàn tổ chức bộ máy và phân cấp quản lý

Nhằm khắc phục những tồn tại, bất cập trong công tác phối hợp thực hiện nhiệm vụ liên quan đến tín ngưỡng, tôn giáo, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo, các cấp, các ngành cần triển khai thực hiện tốt Quyết định số 32/2018/QĐ-UBND *Quy định phân cấp và trách nhiệm quản lý di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh; công trình tín ngưỡng, tôn giáo có tiềm năng phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Bắc Giang* đảm bảo đồng bộ, thống nhất; theo Điều 5 tổ chức phân cấp quản lý cụ thể đối với di tích cấp tỉnh, di tích cấp quốc gia; phân rõ chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan quản lý di tích cấp tỉnh; cấp thành phố; cấp phường, xã và BQL di tích:

3.3.2.2. Công tác đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ

Để công tác quản lý đạt hiệu quả cao, cần có chính sách đào tạo nguồn nhân lực trong lĩnh vực quản lý, cần phải mở rộng quy mô đào tạo cho cán bộ chuyên môn. Sở VH&TT&DL, Phòng VH&TT thành phố cần thường xuyên tổ chức các lớp bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho các cán bộ làm công tác quản lý DTLSVH ở cơ sở. Cử cán bộ theo học các khóa học quản lý di tích ngắn hạn cũng như dài hạn do các cơ quan chuyên ngành và các trường đại học tổ chức.

3.3.2.3. Tăng cường sự phối hợp giữa cơ quan quản lý và cộng đồng

Trong thời gian tới, để các di tích trên địa bàn thành phố Bắc Giang được quản lý tốt hơn nữa có cần sự tham gia, phối kết hợp chặt chẽ giữa

các phòng ban, chức năng của thành phố với ngành văn hóa và UBND các phường/xã, cộng đồng dân cư để thực hiện nhiệm vụ nâng cao hiệu quả quản lý di tích. Theo đó, tùy theo chức năng, nhiệm vụ được giao, các cấp, ngành chức năng có trách nhiệm phối hợp thực hiện tốt các nội dung như: Tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo đến các cấp, ngành và cộng đồng dân cư; quản lý các di tích đã được xếp hạng; quản lý các hoạt động tín ngưỡng, các nguồn thu tại di tích; giải quyết hồ sơ cấp giấy phép phòng cháy, chữa cháy cho di tích; giải quyết các vụ việc đơn thư, khiếu nại, tố cáo liên quan đến di tích và phối hợp trong thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm về quản lý di tích...

3.3.3. Nhóm giải pháp về bảo tồn và phát huy giá trị di tích quốc gia

3.3.3.1. Nâng cao chất lượng công tác tu bổ, tôn tạo di tích

Cấp ủy, chính quyền các cấp cần tập trung chỉ đạo BQL di tích ở cơ sở thực hiện nghiêm các văn bản của Trung ương về công tác tu bổ, tôn tạo, phục hồi di tích như: Nghị định số 70/2012/NĐ-CP ngày 18/9/2012 của Chính phủ Quy định thẩm quyền, trình tự, thủ tục lập, phê duyệt quy hoạch, dự án bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích lịch sử - văn hóa, danh lam thắng cảnh; Thông tư số 18/2012/TT-BVHTTDL ngày 28/12/2012 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Quy định chi tiết một số quy định về bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích; Chỉ thị số 06/CT-UBND ngày 12/9/2014 của Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Giang về việc tăng cường các biện pháp quản lý di tích và các hoạt động bảo quản, tu bổ và phục hồi di tích;

Tổ chức rà soát, đánh giá và xây dựng đề án tu bổ, tôn tạo di tích theo lộ trình. Hằng năm, Sở VH TT & DL có hỗ trợ kinh phí chống xuống cấp cho các di tích. Tuy nhiên, do nguồn kinh phí hỗ trợ thấp, UBND thành phố cần quan tâm cân đối ngân sách địa phương cho công tác tu bổ, tôn tạo di tích đã được xếp hạng, ưu tiên các di tích có giá trị đang xuống cấp. Cần xác định nguồn kinh phí chi cho việc bảo quản, tu bổ, phục hồi di tích được thực hiện từ nguồn xã hội hóa là chính. UBND thành phố cũng cần phối

hợp với Sở VH-TTDL tổ chức các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ về lập, triển khai các dự án tu bổ di tích.

3.3.3.2. Tăng cường công tác bảo vệ và phát huy giá trị di tích

Nâng cao vai trò tự quản của cộng đồng, khuyến khích cộng đồng tham gia quản lý di tích

Tăng cường các hình thức bảo vệ, chống vi phạm di tích:

Khoanh vùng và đặt mốc chỉ giới cho hệ thống các di tích:

3.3.3.3. Đa dạng hóa công tác tuyên truyền, quảng bá phát huy giá trị di tích

Để công tác bảo tồn, phát huy giá trị di tích trên địa bàn đạt hiệu quả ngày càng cao, UBND thành phố cần chỉ đạo Phòng VH&TT thành phố tiếp tục làm tốt một số nội dung sau đây:

- Tuyên truyền quán triệt sâu sắc tư tưởng, quan điểm, các bộ Luật, hệ thống văn bản pháp quy về văn hóa đến cán bộ, đảng viên, quần chúng nhân dân.

- Tập trung tuyên truyền nhằm huy động sức mạnh của cả hệ thống chính trị vào việc bảo tồn, phát huy giá trị của di tích. Làm cho văn hóa thấm sâu vào đời sống xã hội, vào từng gia đình, cộng đồng dân cư, trở thành động lực thúc đẩy KT-XH phát triển, đảm bảo an ninh trật tự, gắn phát triển văn hóa với chương trình xây dựng nông thôn mới.

- Tổ chức các cuộc thi tìm hiểu, nói chuyện chuyên đề về bảo tồn và phát huy những giá trị của DTLSVH.

- Thực hiện việc gắn kết hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị DTLSVH trên địa bàn với giáo dục học đường.

3.3.3.4. Phát huy giá trị di tích gắn với phát triển du lịch

Để phát huy các giá trị di tích quốc gia cho phát triển du lịch, trong thời gian tới thành phố Bắc Giang cần quan tâm thực hiện một số nội dung sau:

- Đẩy nhanh xây dựng hệ thống kết cấu hạ tầng đồng bộ, hiện đại theo hướng đáp ứng các tiêu chuẩn nâng cấp thành phố Bắc Giang lên đô thị loại I; tiếp tục xây dựng và hoàn chỉnh các cơ sở hạ tầng dịch vụ thiết yếu tại các di tích quốc gia theo hướng đồng bộ gồm: hạ tầng – tổ chức dịch vụ quản lý

điểm đến mang tính chuyên nghiệp để mỗi di tích trở thành một điểm đến thực sự hấp dẫn.

- Tăng cường công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức về phát triển du lịch gắn với bảo tồn, phát huy giá trị di tích nhằm khắc phục những nhận thức, hạn chế không đúng trong thời gian qua về bảo tồn di tích, đồng thời phổ biến sâu rộng trong quần chúng nhân dân các chương trình, kế hoạch phát triển du lịch.

- Liên kết, phối hợp với Tổng cục Du lịch, Sở VH TT & DL Bắc Giang, Trung tâm thông tin xúc tiến Du lịch Bắc Giang với các doanh nghiệp, các đơn vị trong địa bàn các tỉnh Bắc bộ tổ chức các đoàn khảo sát các điểm tuyến du lịch trên địa bàn thành phố Bắc Giang.

- Xây dựng quy hoạch tổng thể phát triển du lịch phải gắn với bảo tồn, phát huy giá trị di tích.

- Xây dựng cơ chế, chính sách phù hợp để người dân có ý thức, trách nhiệm, nghĩa vụ với bảo tồn các di tích văn hóa.

- Đẩy mạnh công tác quản lý giám sát các dịch vụ du lịch tại điểm có di tích nhằm xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh trong hoạt động du lịch nhằm nâng cao chất lượng các dịch vụ hiện đang khai thác phục vụ khách tham quan.

Tiểu kết

KẾT LUẬN

Thành phố Bắc Giang là vùng đất có bề dày lịch sử, nơi lưu giữ nhiều truyền thống tốt đẹp trong quá trình dựng nước và giữ nước qua các thời kỳ, góp phần viết lên những trang sử vẻ vang của quê hương, đất nước. Những trang sử vẻ vang, những truyền thống tốt đẹp đó được kết tinh, ghi dấu đậm nét trong vốn di sản văn hóa, trong các di tích lịch sử - văn hóa, các công trình kiến trúc nghệ thuật mà bao thế hệ đã qua vẫn luôn ý thức bảo tồn, gìn giữ tới ngày nay.

Trên cơ sở nghiên cứu, phân tích, khảo sát thực tế về thực trạng công tác quản lý di tích lịch sử - văn hóa quốc gia trên địa bàn thành phố Bắc Giang từ năm 2010 đến nay, luận văn đã đề xuất một số nhóm giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý di tích trên địa bàn thành phố trong thời gian tới, cụ thể: Các nhóm giải pháp về chính sách; Nhóm giải pháp tăng cường công tác quản lý nhà nước của các cơ quan chức năng có liên quan; Nhóm giải pháp về công tác quản lý, bảo tồn và phát huy các giá trị DTLSVH ở thành phố Bắc Giang.

Hy vọng rằng với những đóng góp của luận văn sẽ góp phần nhỏ vào việc đánh giá, nghiên cứu, tìm hiểu, bảo tồn và phát huy những giá trị của di tích lịch sử - văn hóa ở thành phố Bắc Giang trong sự nghiệp đổi mới, thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của địa phương.